PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

2022

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

HOëRSKOOL OLIMPIADE VOORBEREIDING STUDIEGIDS

GRAAD 11

EKONOMIE

VORIGE VRAESTEL EN MEMO RONDE EEN EN TWEE

GRATIS KOPIE

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA
Denkleiers • Leading Minds • Dikgopolo tša Dihlalefi

FASSET
Make the future count

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG

DUT
DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE
Creative. Distinctive. Impactful.

NELSON MANDELA UNIVERSITY

DUT

DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE

YOUR FUTURE WILL BE...

BRILLIANT
INNOVATIVE
creative
ADAPTIVE
VISIONARY
BRIGHT

APPLY THROUGH THE CENTRAL APPLICATIONS OFFICE (CAO) TODAY VIA WWW.CAO.AC.ZA

FOR MORE INFORMATION VISIT

WWW.DUT.AC.ZA

DurbanUniversityofTechnology @DUT_Tweets @DUTCampusTv @dut_official1 @dut_official Durban University of Technology

ENVISION2030

transparency • honesty • integrity • respect • accountability
fairness • professionalism • commitment • compassion • excellence

CREATIVE. DISTINCTIVE. IMPACTFUL

PROVERTO

OLYMPIAD CALENDAR

www.proverto.co.za

GR 10 , 11 , 12

OLIMPIADE KALENDER

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD
Accounting, Business Studies, Economics

NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE
Rekeningkunde, Besigheidstudies, Ekonomie

2022

January

M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	31	1
3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15
17	18	19	20	21	22
24	25	26	27	28	29
31	1	2	3	4	5

February

S	M	T	W	T	F	S
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	1	2	3	4	5

March

S	M	T	W	T	F	S
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

April

S	M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

May

M	T	W	T	F	S
2	3	4	5	6	7
9	10	11	12	13	14
16	17	18	19	20	21
23	24	25	26	27	28
30	31	1	2	3	4

June

S	M	T	W	T	F	S
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

July

S	M	T	W	T	F	S
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

August

S	M	T	W	T	F	S
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

September

M	T	W	T	F	S
29	30	31	1	2	3
5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	1

October

S	M	T	W	T	F	S
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

November

S	M	T	W	T	F	S
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

December

S	M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

First Round: 11 MAY
Second Round: 3 AUGUST

Eerste Ronde: 11 MEI
Tweede Ronde: 3 AUGUSTUS

Online self assessment test available

Aanlyn self assesering toetse beskikbaar

www.proverto.co.za

Link: https://www.proverto.co.za/olympiad/onlineAssess.html

NELSON MANDELA
UNIVERSITY

Change the World by applying for a qualification in one of the following study field:

Accounting • Advertising • Afrikaans • Agricultural Management • Analytical Chemistry • Anthropology • Applied Design • Applied Mathematics • Architectural Technology • Architecture • Art • Auditing • Biochemistry • Biokinetics • Botany • Broadcasting • Building • Business Management • Business Studies • Ceramic Design • Chemistry • Criminal Justice • Civil Engineering • Clinical Psychology • Computer Science • Communication Networks (IT) • Conservation Biology • Construction Economics • Construction Management • Construction Studies • Counselling Psychology • Chemical Process Technology • Development Studies • Dietetics • Economics • Ecology • Education • Electrical Engineering • English • Environmental Health • Environmental Management • Emergency Medical Care (Paramedic) • Fashion • Financial Accounting • Financial Planning • Fine Art • Foundation Phase Teaching • Forestry • French • FET Teaching • Game Ranch Management • Geography • Geology • Graphic Design • History • Hospitality Management • Human Movement Science • Human Resource Management • Human Settlement Development • Industrial Psychology • Industrial Engineering • Information Systems • Information Technology • Inorganic Chemistry • Interior Design • Internal Auditing • Inventory Management • Intermediate Phase Teaching • isiXhosa • Journalism • Language & Literature • Law • Logistics • Management • Marine Biology • Marine Engineering • Marketing • Mathematics • Mechanical Engineering • Mechatronics • Media, Communication & Culture • Microbiology • Music • Music Education • Medical Laboratory Science • Medicine & Surgery • Nature Conservation • Nursing • Operations Management • Painting • Pharmacy • Philosophy • Physiology • Photography • Physics • Political Studies • Polymer Technology • Psychology • Public Administration • Public Management • Public Relations Management • Quality Management • Quantity Surveying • Radiography (Diagnostic) • Restoration Ecology • Renewable Energy • Sculpture • Senior Phase Teaching • Social Work • Sociology • Software Development • Sport Management • Sport Science • Statistics • Support Services (IT) • Taxation • Textile Design & Technology • Tourism • Transport Economics • User Support Services (IT) • Veldfire Management • Visual Arts • Wood Technology • Youth Work • Zoology

Change the World

T 041 504 1111
E info@mandela.ac.za

myfuture.mandela.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Hoërskool Olimpiade

2021

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 11

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 11 EKONOMIE

RONDE 1

PRODUKSIEFAKTORE

1. Die produksiefaktore wat inherent deel van die mens is, is:

A kapitaal en ondernemerskap.
B grond, arbeid en kapitaal.
C arbeid en ondernemerskap.
D grond, kapitaal en ondernemerskap.

2. Mielies wat geplant word vir verbruik, kan die beste beskryf word as 'n __________ hulpbron.

A hernubare
B nie-volhoubare
C nie-hernubare
D verbruikte

3. Die geld wat betaal word aan ‘n haarkapper vir die sny van jou hare word beskou as deel van _________.

A wins
B lone
C huur
D rente

4. Watter een van die volgende is nie waar met betrekking tot natuurlike hulpbronne as produksiefaktor nie?

A Grond en natuurlike hulpbronne is ‘n vrye geskenk van die natuur.
B Die vraag na grond is vas in terme van kwantiteit.
C Grond is nie fisies mobiel nie.
D Natuurlike hulpbronne kan vir alternatiewe gebruike aangewend word.

5. Watter een van die volgende sal 'n toename in die vraag na arbeid van fabriekswerkers tot gevolg hê?

A Vakbondaksies lei tot 'n verhoging in die uurloon van fabriekswerkers.
B Die vraag na die vervaardigde produk neem af.
C Die insetkoste van kapitaalmasjinerie wat in die produksieproses gebruik word, styg.
D Die mark word deur een werkgewer oorheers.

6. Watter een van die volgende is nie 'n rede waarom vroulike arbeiders se deelname aan die ekonomie bepleit moet word nie?

A Sosiale norme en gebruike skep geslagstereotipes wat diep gewortel is in die samelewings as geheel.
B 'n Toename in die vraag na sekere goedere en dienste wat meer produktief deur vroue geproduseer word.
C Geslagsgebaseerde arbeidsverdeling beskou vroue as hoofsaaklik verantwoordelik vir huishoudelike en versorgingswerk, in teenstelling met ander soorte arbeid.
D Wettige beperkings en ongelyke magstrukture belemmer vroue se ekonomiese geleenthede.

7. Watter een van die volgende verwys nie na kapitaalvorming nie?

A Bou 'n nuwe fabriek.
B Aanbouing aan 'n bestaande fabriek.
C Die aankoop van 'n tweedehandse afleweringsvoertuig.
D Die aankoop van nuwe kantoortoerusting soos rekenaars en drukkers.

8. Watter EEN van die volgende faktore is NIE WAAR ten opsigte van werkers in die ekonomie nie?

A Manlike werkers word wetlik daarvan beperk om dieselfde keuse van werk as vrouens te hê.
B Vroulike werkers is meer geneig om werkloos te wees as mans.
C Vroulike werkers word minder betaal as mans.
D Vroulike werkers word onderverteenwoordig in bestuursposisies.

DIE VERBUIK VAN EKONOMIESE GOEDERE EN DIENSTE

9. Watter een van die volgende is 'n voorbeeld van duursame verbruikersgoed?

A	**B**	**C**	**D**

10. Die volgende beïnvloed kapitaalvorming:

(i) Vermindering in die waarde van kapitaalgoedere weens slytasie en veroudering.
(ii) Besteding aan grondverbeterings.
(iii) Die konstruksie van paaie en spoorweë.
(iv) Bou van nuwe kommersiële en industriële geboue.

Watter kombinasie is korrek?

A (i), (ii) en (iii)
B (ii), (iii) en (iv)
C (iii) en (iv)
D (i) en (ii)

11. Huishoudings se finale verbruiksbesteding teen reële pryse dui op die besteding deur huishoudings aan finale goedere en dienste teen:

A huidige volumes vermenigvuldig met huidige pryse.
B konstante volumes vermenigvuldig met basispryse.
C huidige volumes vermenigvuldig met basispryse.
D konstante volumes vermenigvuldig met huidige pryse.

12. Om die Bruto Nasionale Produk te herlei na die Netto Nasionale Produk moet jy:

A waardevermindering aftrek.
B indirekte belasting bytel.
C subsidies aftrek.
D inflasie bytel.

13. Die BBP per capita van Land X het met R200 toegeneem. Die lewensgehalte van die inwoners van Land X het egter nie verbeter nie. Die moontlike rede vir hierdie verskynsel is dat:

A welvaart van die gemeenskap gemeet word en nie die inkomste van die individuele inwoners nie.
B dit die gemiddelde BBP meet oor twaalf opeenvolgende maande.
C dit nie die kwaliteit van die produkte wat in Land X geproduseer word, meet nie.
D die welvaart berekeninge slegs elke paar jaar gemeet word en dus nie vergelykbaar is nie.

14. Watter van die volgende word ingesluit by huishoudings se finale verbruiksuitgawes?

(i) Alle goedere en dienste wat vir finale verbruik deur huishoudings gekoop word.
(ii) Alle goedere wat geproduseer word vir eie verbruik deur huishoudings.
(iii) Huishoudelike dienste vervaardig vir eie verbruik deur betaalde personeel soos bediendes, kokke, tuiniers, chauffeurs in diens te neem.
(iv) Alle goedere en dienste wat huishoudings ontvang as betaling in natura van produsente.
(v) Betaling aan regeringseenhede om verskillende soorte lisensies, permitte, sertifikate en paspoorte te bekom.

A (i), (iii) en (iv)
B (i), (ii), (iii) en (v)
C (iii), (iv) en (v)
D (i), (ii), (iii), (iv) en (v)

15. Die uitgawes deur die regering aan straatbeligting sal geklassifiseer word as:

A algemene openbare dienste.
B beskermingsdienste.
C maatskaplike dienste.
D ekonomiese dienste.

16. Om die Bruto Binnelandse Produk vanaf die Bruto Binnelandse Besteding te bereken, moet jy die volgende doen:

A trek die uitvoer van goedere en dienste af, en voeg die invoer van goedere en dienste by.
B voeg die uitvoer van goedere en dienste by, en trek die invoer van goedere en dienste af.
C voeg die uitvoer van goedere en dienste by, en voeg die invoer van goedere en dienste by.
D trek die uitvoer van goedere en dienste af, en trek die invoer van goedere en dienste af.

17. Die nasionale inkomesyfers teen nominale pryse is ‘n aanduiding van:

A die bedrag wat die verbruiker teen die basisjaarpryse van die produsent sal ontvang.
B die koste van produksiefaktore bereken om dit vir inflasie aan te pas.
C die totale inkomste wat 'n land toeval a.g.v. ekonomiese aktiwiteite teen huidige pryse binne 'n jaar.
D die koste van die verkoop van goedere en dienste op die mark, insluitend belasting op toegevoegde waarde.

18. Watter een van die volgende is korrek?

A As BBP < BBB, dan X > M.
B As BBP > BBB, dan is X > M.
C As BBB = BBP, dan is M < X.
D As BBB > BBP, dan is M = X.

19. Die onderstaande opsomming toon die relatiewe bydrae (in konstante pryse) van vier provinsies tot Suid-Afrika se BBP teen einde 2018, gerangskik van die grootste bydrae tot die kleinste bydrae.

- Gauteng 34,94%
- KwaZulu-Natal 16,04%
- Wes-Kaap 13,86%
- Oos-Kaap 7,51%

Bron: https://www.southafricanmi.com/contribution-of-provinces-to-south-africa-gdp-9mar2020.html

Wat is die bes moontlike rede waarom KwaZulu-Natal meer tot die Suid-Afrikaanse BBP bydra as die Wes-Kaap?

A KwaZulu-Natal fokus minder op toerisme en meer op die nywerheidsektor as die Wes-Kaap.
B KwaZulu-Natal fokus op 'n meer diverse landbousektor as die Wes-Kaap.
C KwaZulu-Natal is kleiner as die Wes-Kaap en dus digbevolk.
D KwaZulu-Natal het 'n meer beduidende hawe-infrastruktuur as die Wes-Kaap.

EKONOMIESE STELSELS

20. As die owerheid reëls en regulasies gebruik ten einde die markkragte van vraag en aanbod te manipuleer, kan die ekonomiese stelsel van die land die beste beskryf word as 'n:

A vryemark ekonomie.
B tradisionele ekonomie.
C gemengde ekonomie.
D sosialistiese ekonomie.

21. Watter een van die volgende is ONWAAR met betrekking tot die vryemarkekonomie?

A Ondernemings is doeltreffender as gevolg van mededinging; 'n onderneming is geneig om alles te doen wat nodig is om die koste te verlaag en 'n hoër verkope te behaal om wins te verhoog.
B Lone, produksievlakke, pryse en beleggings word deur die regering bepaal om sosiale en ekonomiese stabiliteit te handhaaf.
C Mededinging lei gewoonlik tot beter gehalte produkte vir verbruikers teen laer pryse, want ondernemings moet uitvind hoe om klante te lok.
D Met geld as die belangrikste motiverende faktor vir ondernemings en individue, wil hulle nuwe produkte en tegnologieë skep om hoër inkomste te genereer.

22. Dis moeilik om ‘n ware voorbeeld van 'n vryemarkekonomie in die moderne wêreld te vind aangesien die regering:

A belasting hef.
B ekonomiese aktiwiteite reguleer.
C sowel 'n verbruiker as 'n produsent is.
D in beheer van fiskale beleid is.

23. Watter een van die volgende ekonomieë kan beskou word as die beste voorbeeld van 'n sentraal-beplande ekonomie?

A Suid-Afrika
B Die Europese Unie
C Noord-Korea
D Algerië

24. Wat dryf 'n sentraal-beplande ekonomie aan?

A Die wet van vraag en aanbod dryf produksie en arbeid.
B Prysvloere en prysplafonne soos aangepas deur die regering.
C Die regering het ‘n raamwerk vasgestel met betrekking tot inkomste, uitgawes en produksie.
D Morele oortuiging eerder as winsmotief dryf produksie.

25. Die onderskeid tussen ‘n gemengde ekonomie en ‘n sentraal-beplande ekonomie is hoofsaaklik gesetel in:

A vraag en aanbod.
B privaatbesit van grond.
C regulasies ten opsigte van produksie.
D geen of minimum belasting.

DIE EKONOMIESE STRUKTUUR VAN SUID-AFRIKA

26. Verskeie ontwikkelende lande se ekonomieë kan beskryf word as dualisties van aard. Dit beteken dat die ekonomie verdeel is in:

A 'n vervaardigingsektor wat fokus op plaaslike markte en 'n arbeidsintensiewe primêre sektor wat fokus op bestaansboerdery.
B ‘n mikro-ekonomie wat fokus op individuele deelnemers aan die ekonomie en ‘n makro-ekonomie wat fokus op ekonomiese groothede.
C twee sektore wat onderskei word op grond van winsmotief en produktiwiteitsvlakke.
D twee sektore waar verdeling op grond van geskoolde en ongeskoolde arbeid berus.

27. Margaret Bonolo plant genoeg mielies vir haar gesin se gebruik. Watter een van die volgende beskryf nie haar situasie nie?

A Bestaansproduksie.
B Winsaansporing.
C Geleenthede vir handel.
D Lae inkome elastisiteit van vraag.

28. 'n Suid-Afrikaanse farmaseutiese maatskappy het 'n geneesmiddel vir Covid-19 ontdek. Die raad besluit om die produksie van hierdie middel te verdubbel en die uitvoer daarvan te verhoog. Wat is die mees waarskynlike rede vir hierdie besluit?

A Om meer produktief te wees en die aanbod te verhoog.
B Om meer entrepreneursvergoeding te verdien.
C Om die vraag na hierdie produkte te verminder.
D Om die sosiale welstand van die gemeenskap te bevorder.

29. Honderdduisende goed-betalende vervaardigingswerkgeleenthede het die afgelope drie dekades verlore gegaan toe produksiewerkgeleenthede na goedkoper gebiede in China en elders migreer het. Hierdie afname in die aantal werksgeleenthede staan bekend as _____ werkloosheid.

A strukturele
B seisoenale
C sikliese
D afgeleide

30. Watter een van die volgende werkers vind u in die sekondêre sektor?

A	**B**	**C**	**D**

#ChooseUP

Maak jou toekomsdrome waar
#ChooseUP

- Ons grade word **internasionaal** erken.
- Ons **alumni** is baie gesog.
- Ons het **ondersteuningsprogramme** om ons studente te help om suksesvol te wees.
- Ons help om jou **voor te berei** op die **wêreld van werk**.

Jou toekoms maak saak.

*Doen so gou moontlik vanaf **1 April 2022 aansoek** by www.up.ac.za/apply.*

***Keuringsprogramme** sluit op **30 Junie 2022**.*

*Alle ander programme (**nie-keuringsprogramme**) sluit sodra 'n program vol is.*

Universiteit van Pretoria
University of Pretoria
Yunibesithi ya Pretoria

Make today matter

www.up.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers
Hoërskool Olimpiade

2021
www.proverto.co.za
Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 11

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 04 Aug 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek. Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

BE CLEAR ABOUT YOUR FUTURE

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG

C	L	E	A	R
Choose your subjects wisely in Grade 9	**Learn** well in Grade 10	**Earn** the good marks you need to go to university in Grade 12	**Apply** early with those marks in Grade 12	**Register** to study at UJ if you are accepted

A leader on our continent. **UJ. Fourth in South Africa.**
Fifth in Africa: Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings.
For more information, visit future.uj.mobi

The Future
Reimagined

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2020 – GRAAD 11 EKONOMIE

RONDE 2

PRODUKSIEFAKTORE

1. Watter een van die volgende is nie 'n voordeel van hoër produktiwiteit nie?

A Dit verseker die effektiewe benutting van beskikbare hulpbronne en verhoog die totale produksievolume en verlaag die produksiekoste.
B Dit verseker verhoogde lone aan werkers wat hul lewenstandaard verhoog.
C Dit verhoog die prys van goedere wat verkoop moet word en produkte van beter gehalte word aan verbruikers verskaf.
D Dit is uiters nuttig om algehele welvaart en groei van 'n ekonomie te bewerkstellig.

2. Watter een van die volgende is 'n vorm van diskriminasie in die arbeidsmark?

A Wanneer werkers met dieselfde opleiding, ervaring en vaardigheid, verskillende lone betaal word weens ras, geslag, godsdiens, ouderdom of ongeskiktheid.
B Wanneer werkers met dieselfde opleiding, ervaring en vaardigheid dieselfde lone betaal word, ongeag ras, geslag, godsdiens, ouderdom of ongeskiktheid.
C Wanneer werkers met dieselfde opleiding, verskillende lone betaal word op grond van hul ervaring en vaardigheid.
D Wanneer sommige werkers met dieselfde opleiding, ervaring en vaardigheid verskillende lone betaal word, weens die verskillende vlakke van bestuur en verantwoordelikheid wat hulle in die werkplek het.

Bestudeer die volgende grafiek wat verskuiwings in die arbeidsmark voorstel voordat u vrae 3 en 4 beantwoord.

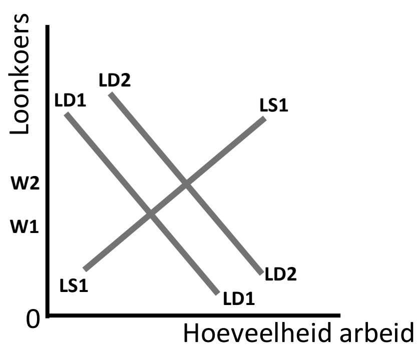

3. Die verandering in die loonkoers van W1 na W2 is die gevolg van:

A 'n verandering in die produktiwiteit van arbeid.
B 'n afname in die vraag na arbeid.
C 'n verandering in demografiese faktore, soos migrasie, en veranderinge in die ouderdomstruktuur van die bevolking.
D Onmoontlik om te sê, aangesien die verandering in die aanbodkurwe vir arbeid weggelaat is.

4. Watter een van die volgende sal veroorsaak dat die aanbodkromme van arbeid na links skuif?

A Die aftree-ouderdom van werkers word met 3 jaar verhoog.
B Minder mense het die vorige jaar migreer.
C 'n Afname in die prys van arbeid.
D 'n Verlaging in arbeidskoste as gevolg van 'n subsidie.

DIE GEBRUIK VAN EKONOMIESE GOEDERE EN DIENSTE

5. Jenny neem haar beste vriendin Mary om koffie te drink en koek te eet by 'n plaaslike delikatesse. Jenny betaal die rekening. As sodanig word die koffie en koek wat deur Mary verbruik word, gesien as _____ goedere.

A verbruiks-
B beleggings-
C nie-uitsluitbare
D nie-mededingende

6. Die BBP-deflator meet die veranderinge in die:

A kwaliteit van al die goedere en dienste wat in 'n ekonomie geproduseer word.
B pryse van al die goedere en dienste wat in 'n ekonomie verbruik word.
C hoeveelheid geproduseer van al die goedere en dienste wat in 'n ekonomie geproduseer word.
D pryse van al die goedere en dienste wat in 'n ekonomie geproduseer word.

7. Die volgende inligting is uit die nasionele rekeninge van Land Imaginery geneem:

	Rm
Vergoeding van werknemers	420 000
Netto bedryfsurplus	240 000
Verbruik van vaste kapitaal	110 000
Belasting op produksie	16 000
Produksiesubsidies	2 000
Belasting op produkte	84 000
Subsidies op produkte	5 000

Uit die gegewe syfers kan die volgende in Rm bereken word.

	BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE TEEN FAKTORKOSTE	**BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE TEEN BASIESE PRYSE**	**BBP TEEN MARKPRYSE**
A	770 000	784 000	863 000
B	70 000	84 000	163 000
C	770 000	756 000	677 000
D	550 000	629 000	708 000

8. Die BBP van Suid-Afrika kan die beste beskryf word as:

A die toename of afname in die persentasie ekonomiese produksie in maandelikse, kwartaallikse of jaarlikse periodes.
B die veranderinge in die ekonomiese produksie en groei van 'n volk se inwoners.
C die potensiële produksiegrootte in 'n ekonomie wanneer daar 'n ideale ekonomiese toestand met 100% indiensname in alle sektore, bestendige geldeenheid en stabiele produkpryse bestaan.
D die geldwaarde, in plaaslike geldeenheid, van alle finale ekonomiese goedere en dienste wat gedurende 'n spesifieke tydperk in 'n land geproduseer word.

SUID-AFRIKA SE GEMENGDE EKONOMIE

9. Watter van die volgende is ('n) voorbeeld(e) van arbeidsverdeling?

Voorbeeld 1 – Handel tussen nasies.
Voorbeeld 2 – 'n Mode handelsmerk kontrakteer produksie en logistiek uit na vennootmaatskappye.
Voorbeeld 3 – 'n Produksieproses word as 'n reeks werkstasies uitgevoer.
Voorbeeld 4 – 'n Produk word vervaardig deur een werker wat toegewys is aan die produksie daarvan.

A Al die voorbeelde.
B Voorbeelde 1, 2 en 3.
C Voorbeelde 2 en 3.
D Slegs voorbeeld 4.

10. Land Z het 'n suiwer kapitalistiese ekonomiese stelsel.

Dit beteken dat:

A Land Z staatmaak op eksternaliteite om die ekonomiese probleem op te los.
B hulpbronne in Land Z toegeken word deur die wisselwerking tussen vrye en selfregulerende markkragte.
C die regering van Land Z rig of beveel dat bronne op spesifieke maniere gebruik moet word.
D Land Z staatseienaarskap van die produksiemiddele bepleit.

11. Watter een van die volgende is waar ten opsigte van monopolistiese markte en perfekte mededinging ?

	MONOPOLISTIESE MARKTE	PERFEKTE MEDEDINGING
A	Klein aantal klein ondernemings.	Groot aantal groot ondernemings.
B	Goedere wat geproduseer word, is soortgelyk, maar nie dieselfde nie.	Goedere wat geproduseer word, is identies.
C	Hindernisse tot toegang tot die mark bestaan nie.	Daar bestaan hindernisse vir toegang tot die mark.
D	Verbruikers kan kies waar om die produk te koop.	Verbruikers het geen keuse waar om die produk te koop nie.

12. Die marksoort waar alle ondernemings produkte verkoop wat so identies is dat kopers nie omgee by watter firma hulle koop nie, staan bekend as:

A perfekte kompetisie.
B oligopolie.
C monopolistiese kompetisie.
D monopolie.

DIE EKONOMIESE STRUKTUUR VAN SUID-AFRIKA

Beantwoord vrae 13 tot 17 gebaseer op hierdie inligting.

Die sirkeldiagram hieronder toon die ekonomiese struktuur van Suid-Afrika vir die jaar 2015. Data is gebaseer op konstante pryse en BBP teen 2010 teen basiese pryse.

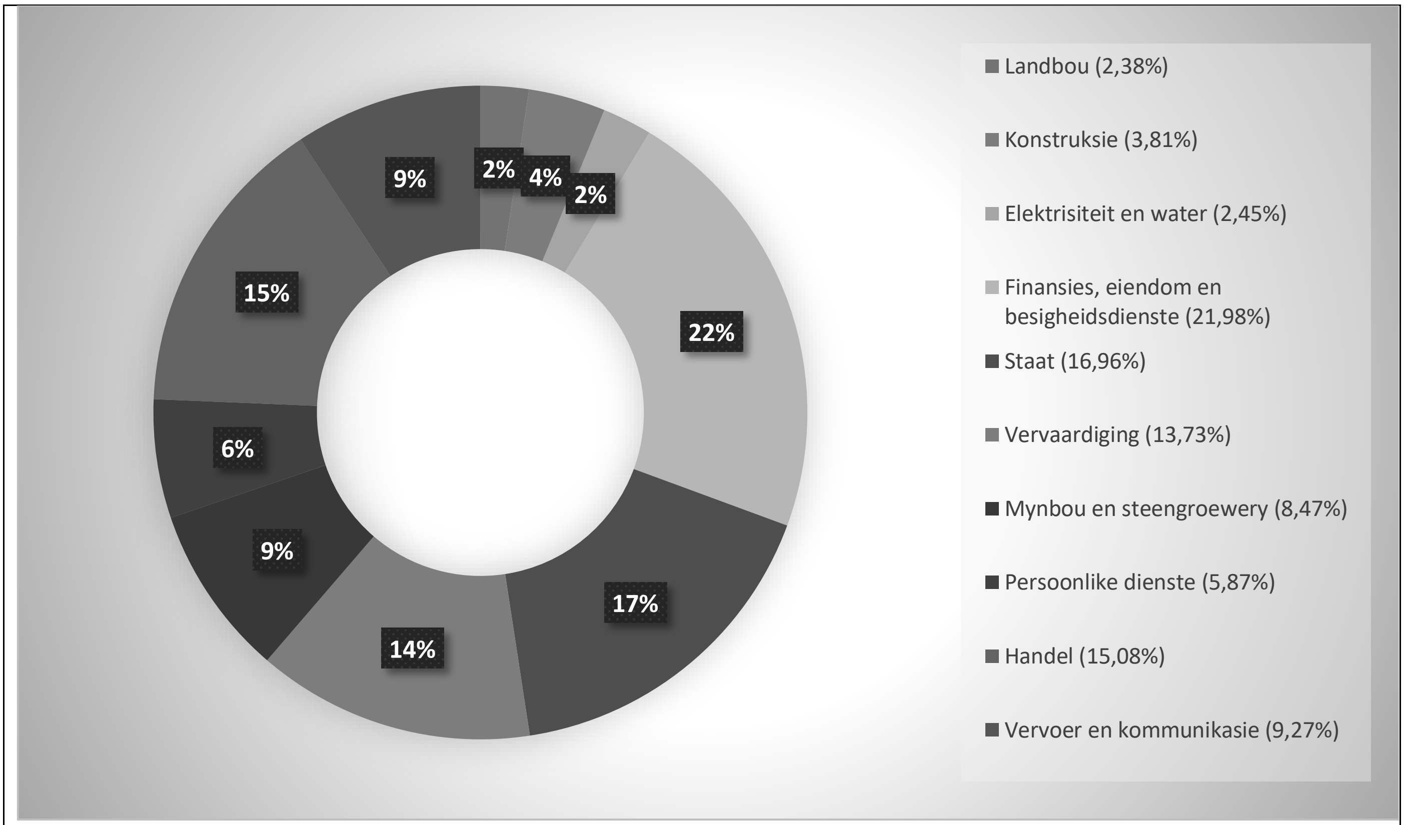

Bron: https://www.southafricanmi.com/southafrica.html

13. Die grafiek toon gegewens gebaseer op **konstante pryse** van 2010 en BBP teen **basiese pryse**. Watter een van die volgende is nie die korrekte verklaring van wat hierdie begrippe beteken nie?

A 2010 is gekies as die basisjaar en die produksie van 2011–2015 is gemeet aan die prysvlak vir 2010; belasting en subsidies is ook in aanmerking geneem en uitgesluit van die berekeninge.

B Enige nominale verandering in produksie van 2015 is uitgesluit. Dit maak 'n vergelyking van die werklike goedere en dienste wat in 2015 geproduseer is, moontlik. Belasting en subsidies is uitgesluit van die berekeninge.

C Die 2015-pryse word vermenigvuldig met die 2010-jaarhoeveelhede om die konstante waarde te kry en dan word subsidies en belasting by die nominale syfer gevoeg.

D Die effek van inflasie is uitgeskakel en belasting en subsidies is uitgesluit.

14. Watter een van die volgende dui die uiteensetting van die ekonomiese struktuur van Suid-Afrika vir 2015 aan?

	PRIMÊRE SEKTOR	SEKONDÊRE SEKTOR	TERSIÊRE SEKTOR
A	6.19%	41.39%	52.42%
B	10.85%	35.07%	54.08%
C	10.85%	19.99%	69.16%
D	13.30%	32.62%	54.08%

15. Persoonlike dienste was 5.74% in 1994 en 5.87% in 2015.

Die toename is:

A 22,6%.
B 13%.
C 0,13 persentasiepunte.
D 13 persentasiepunte.

16. Volgens die artikel *South Africa's Economic Structure from 1994 to 2015*, het die vervaardigingsektor geleidelik afgeneem.

Watter een van die volgende is die mees waarskynlike oorsaak vir hierdie afname?

A 'n Toename in die aantal veiligheidsreëls en veiligheidsregulasies wat deur die regering aan die vervaardigingsektor opgelê word.
B Toenemende insetkoste, insluitend arbeidskoste, vir die ontginning van goud en ander minerale.
C 'n Afname in die aanbod van beskikbare krediet vir verbruikers sowel as vervaardigers.
D Toenemende internasionale handel het daartoe gelei dat meer goedere ingevoer word en daar kleiner vraag na plaaslik vervaardigde goedere is.

17. Volgens 'n artikel wat op 29 April 2021 op www.statssa.gov.za gepubliseer is, sukkel die SA toerismebedryf te midde van die COVID-19-pandemie. Die aantal toeriste wat Suid-Afrika besoek het vir die periode 2019/2020 het dramaties afgeneem. Die afname in toeriste wat Suid-Afrika besoek, sal die grootste uitwerking op die _____ sektor van die ekonomie hê.

A primêre
B sekondêre
C tersiêre
D kwartêre

DINAMIEK VAN MARKTE: PRYSELASTISITEIT

18. Die pryselastisiteit van die vraag kan die beste beskryf word as hoe 'n verandering in:

A vraag die prys van 'n produk beïnvloed.
B prys die vraag na 'n produk beïnvloed.
C prys die hoeveelheid van 'n produk wat gevra word beïnvloed.
D inkomste die prys van 'n produk beïnvloed.

19. Bereken aan die hand van die gegewe inligting die pryselastisiteit van die vraag as pryse met R1 meer as die markprys styg.

PRYS (R)	VRAAG	AANBOD
1	20	8
2	18	10
3	16	12
4	14	14
5	12	16
6	10	18
7	8	20
8	6	22
9	4	24
10	2	26

A |Ed| = 0.67
B |Ed| = 0.83
C |Ed| = 0.71
D |Ed| = 0.57

20. Na 'n klein styging in die prys van Produk X, bly die inkomste uit verkope van Produk X konstant.

Dit beteken die pryselastisiteit van vraag is:

A onelasties en minder as -1.
B elasties en groter as -1.
C eenheidselasties en gelyk aan 1.
D onelasties en minder as +1.

21. 'n Groothandelaar kan die aanbod van heuning gedurende die somermaande maklik verhoog, maar nie so vinnig gedurende die wintermaande wanneer heuning ingevoer moet word nie.

Dit impliseer dat pryselastisiteit van:

A vraag in die winter onelasties en gedurende die somertyd elasties is.
B aanbod in die somer onelasties en in die wintertyd elasties is.
C vraag in die winter elasties en gedurende die somertyd onelasties is.
D aanbod in die somer elasties en in die winter onelasties is.

DIE VERBAND TUSSEN MARKTE, KOSTE EN INKOMSTE

22 Verbruikersinkomste daal as gevolg van werkverliese in die ekonomie. Watter een van die volgende sou jy verwag sal gebeur?

A Die vraag na normale goedere sal toeneem.
B Die vraag na minderwaardige goedere sal toeneem.
C Die vraag na plaasvervangende goedere sal toeneem.
D Die vraag na aanvullende goedere sal toeneem.

23. Produk C en Produk T is komplementêre goedere.

Watter van die volgende is verkeerd?

A Produk C kan in die plek van Produk T gebruik word om aan 'n spesifieke behoefte te voldoen.
B Die vraag na Produk T sal direk wissel met die prys van Produk C.
C As die prys van Produk C styg, sal die vraag na Produk T daal.
D 'n Daling in die prys van Produk C sal lei tot 'n toename in die vraag na Produk T.

24. As 'n onderneming sy prys met 10% verhoog en die totale inkomste bly konstant, dan:

A is die pryselastisiteit van die vraag na sy produksie eenheidselasties.
B is marginale inkomste gelyk aan nul.
C het die hoeveelheid gevra met 10% afgeneem.
D is al die bogenoemde korrek.

25. Die volgende inligting dui op die totale korttermyn koste van Firma A.

UITSET	TOTALE KOSTE (R)
100 000	250 000
200 000	450 000
300 000	600 000
400 000	700 000

Wat is die marginale koste per item as die produksie van 100 000 tot 300 000 eenhede styg?

A R3.50
B R2.00
C R1.75
D R1.50

26. In watter geval sal beide die ewewigsprys en die ewewigshoeveelheid daal?

Wanneer vraag en aanbod:

A toeneem, maar die styging in vraag oorskry die styging in aanbod.
B toeneem, maar die styging in aanbod oorskry die styging in vraag.
C afneem, maar die daling in die vraag oorskry die daling in aanbod.
D afneem, maar die daling in aanbod oorskry die daling in vraag.

RYKDOM, EKONOMIESE GROEI EN DIE LEWENSTANDAARD

27. Ten spyte van hoë besparings- en kapitaalvorming, het 'n land 'n lae groeikoers.

Dit is as gevolg van ‘n:

A lae beleggingskoers.
B hoë buitelandse belegging.
C lae kapitaal/uitset-verhouding.
D hoë kapitaal/uitset-verhouding.

28. Die Lorenz-kurwe word gebruik om die vlak van ongelykheid in 'n ekonomie te meet.

Dit toon die verband tussen:

A bateskepping en inkomstegenerering.
B bevolkingsgroepe en hul onderskeie inkomste-deel.
C werkloosheid en inflasie.
D lone en arbeidsure vir mans en vroue.

29. Watter een van die volgende stellings beskryf 'n land met lae vlakke van menslike ontwikkeling die beste?

A 'n Land met 'n lae bevolkingsgroei, 'n klein landbousektor en 'n lae BNP per capita.
B 'n Land met 'n hoë bevolkingsgroei, 'n hoë BNP per capita en 'n ongelyke verdeling van inkomste.
C 'n Land met 'n goeie gesondheidstelsel, 'n goeie onderwysstelsel en 'n hoë BNP per capita.
D 'n Land met 'n onvoldoende gesondheidstelsel, 'n swak onderwysstelsel en 'n laer BNP per capita.

Bestudeer die volgende grafiek en beantwoord vraag 30.

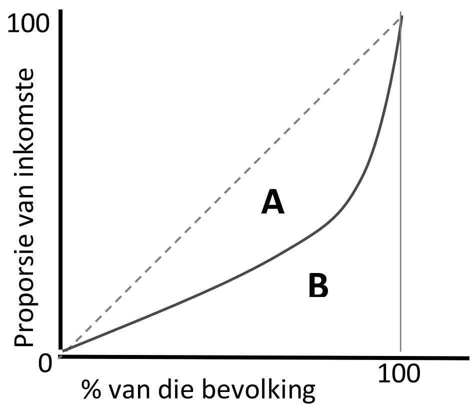

30. As die waarde A/B in hierdie grafiek gelyk is aan 1, stel dit:

A 'n lae ongelykheid voor.
B maksimum ongelykheid voor.
C nul ongelykheid voor.
D 1% ongelykheid voor.

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD
NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE
www.proverto.co.za

ROUND 1 RONDE

GR 11 MEMO

MEMORANDUM 2021

ANSWER	LOWER LEVEL	MODERATE LEVEL	HIGHER LEVEL

ECONOMICS / EKONOMIE

	A	B	C	D
1.			ANSWER – LOWER LEVEL	
2.	ANSWER – LOWER LEVEL			
3.		ANSWER – LOWER LEVEL		
4.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
5.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
6.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
7.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
8.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
9.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
10.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
11.			ANSWER – LOWER LEVEL	
12.	ANSWER – LOWER LEVEL			
13.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
14.				ANSWER – MODERATE LEVEL
15.	ANSWER – LOWER LEVEL			

	A	B	C	D
16.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
17.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
18.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
19.				ANSWER – HIGHER LEVEL
20.			ANSWER – LOWER LEVEL	
21.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
22.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
23			ANSWER – HIGHER LEVEL	
24.				ANSWER – LOWER LEVEL
25.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
26.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
27.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
28.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
29.	ANSWER – LOWER LEVEL			
30.				ANSWER – MODERATE LEVEL

ROUND 2 RONDE

	A	B	C	D
1.			ANSWER – LOWER LEVEL	
2.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
3.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
4.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
5.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
6.				ANSWER – LOWER LEVEL
7.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
8.				ANSWER – LOWER LEVEL
9.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
10.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
11.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
12.	ANSWER – LOWER LEVEL			
13.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
14.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
15.			ANSWER – HIGHER LEVEL	

	A	B	C	D
16.				ANSWER – HIGHER LEVEL
17.			ANSWER – LOWER LEVEL	
18.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
19.				ANSWER – HIGHER LEVEL
20.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
21.				ANSWER – MODERATE LEVEL
22.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
23	ANSWER – MODERATE LEVEL			
24.				ANSWER – HIGHER LEVEL
25.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
26.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
27.				ANSWER – HIGHER LEVEL
28.		ANSWER – LOWER LEVEL		
29.				ANSWER – HIGHER LEVEL
30.		ANSWER – HIGHER LEVEL		

DON'T JUST STRIVE FOR EXCELLENCE, BECOME IT.

Be a #YoungDifferenceMaker

AT NEDBANK WE BELIEVE IN USING OU FINANCIAL EXPERTISE TO DO GOOD BY ASSISTING BRIGHT YOUNG LEADERS TO PURSUE THEIR ACADEMIC DREAMS.

The Nedbank External Bursary Programme aims to fund academically deserving students who do not have the financial means to study fulltime towards a first undergraduate degree or diploma at a South African public university or university of technology.

Bursaries are awarded to address scarce and future skill requirements in the financial sector with specific focus on **Green Economy** skills.

CRITERIA FOR SELECTION:

To be eligible for the Nedbank bursary, you must:

- **be a South African citizen;**
- **have a proven financial need, as determined by your**
- **household income;**

have achieved:

- a minimum academic average of 65% in the year that you are applying for the bursary; and
- a minimum academic average of 65% for the required subjects aligned with the qualification you plan to study towards at university; and
- **not have completed your grade 12 or senior certificate with mathematics literacy; and**
- **have successfully obtained admission approval to a South African public university or university of technology for the undergraduate qualification you plan to study towards.**

THE APPLICATION PROCESS:

We screen bursary applications against our external bursary selection criteria and we award bursaries through the Nedbank Educational Trust, at the sole discretion of the trust.

IF YOU ARE SHORTLISTED, WE WILL ASK YOU TO:

- submit the relevant documents for financial review;
- participate in psychometric and other assessments; and
- attend an interview.

For the complete application process and a list of required documents, please visit our website at **www.nedbank.co.za/bursary.**

There you can also find more information on opening dates and apply online.

All candidates will receive **feedback on the status** of their application at the completion of the recruitment and selection process (expected to be completed by the end of 2022).

Contact information
Email: Unlockyourambition@nedbank.co.za

Bursaries are granted at Nedbank's sole discretion.

see money differently

NEDBANK